

LENI SARIS
Edelsteentje

LENI SARIS
Edelsteentje

Eerste druk in deze uitgave 2005

NUR 344

ISBN 90.205.2743.6

Copyright © 2005 by 'Westfriesland', Hoorn/Kampen

Omslagillustratie: Jack Staller

Omslagontwerp: Van Soelen, Zwaag

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Leni Saris

HOOFDSTUK 1

Het kleine meisje vond het heerlijk om te spelen in de grote ruimte die over de lengte van het oude, deftige huis liep.

Niemand dacht eraan die ruimte ooit anders aan te duiden dan als de werkplaats, maar zo was het dan ook al sinds meer dan zestig jaar. De oude heer Reyaarsberg was de oprichter van de zaak. Juwelier en Goudsmid stond met ouderwetse gouden krulletters op het glanzend zwart bord, dat met vier stevige schroeven aan de statige voordeur bevestigd was. Margriet Reyaarsberg keek er altijd met trots naar.

Tenslotte hoorde haar vader ook bij alles wat haar bewondering en belangstelling gevangen hield. Het oude huis, de werkplaats, al die wonderlijke instrumenten en de dansende vlam, de manier waarop grootvader, die in haar ogen op een tovenaarsleek, het goud vormde tot de prachtigste sieraden, die ze wel mocht bewonderen, maar nooit aanraken, evenmin als de glanzende, vonkenschietende stenen, waarvan ze spelenderwijs de namen leerde. Grootvader en vader namen de stenen altijd van hun fluwelen bedje met een fijn pincet en Margriet keek eerbiedig toe. De oude heer Reyaarsberg was een buitengewoon knap vakman van de oude stempel en het leek wel alsof zijn kunde wijd en zijd bekend was, want niet alleen dat de mensen hem in zijn verborgen werkplaats heel goed wisten te vinden, maar er was geen postbeambte in de stad die niet wist van de vele aangetekende zendingen uit alle delen van het land.

John, Margriets vier jaar oudere broer, had zeker zoveel belangstelling als zijn zusje voor de werkplaats, maar hij bekeek het bedrijf nu al met de rustige leergierigheid van iemand die weet, dat ook zijn plaats eens aan de ouderwetse *Staffelei* zou zijn. Hij was dertien jaar, maar hij wist wat hij wilde. Het was hem trouwens met de paplepel ingegoten en hij had, zo jong als hij was, een soort goedige minachting voor Margriets speelse belangstelling, die niet verder ging dan de mooie stenen en fraaie voorwerpen. De tamelijk zwaarwichtige uitleg die hij haar probeerde te geven en waaraan hij de kennis toetste die hij had opgedaan door urenlang kijken en onvermoeid vragen aan grootvader, was aan de ongedurige Margriet totaal verspild. Zij zag het allemaal in een romantisch waas en sprak over opa tovenaarsleek op de meeste mensen een nogal wonderlijke indruk maakte. John zei onomwonden dat ze een gek kind was. Opa beschouwde het als een eretitel en de vader van de kinderen plaag-

de zijn dochtertje goedig, omdat ze hem helemaal geen grote tovenaer vond, al kon hij net zo mooi en goed werken als grootvader.

„Jij hebt ook geen massa witte haren en geen grote snor,” had Margriets misprijzend antwoord geluid en het was de hele familie rondgegaan.

„Druipend van de romantiek!” had Margriets vader gezegd en hij had zijn dochter naar zich toetrokken.

„Luister eens, Margriet, zou jij het leuk vinden om later ook in de werkplaats te komen?”

„Ik kom er toch vaak genoeg!” Margriet begreep hem niet, de donkere ogen in het fijne, smalle gezichtje keken hem verwonderd aan.

„Ik bedoel natuurlijk om te werken!” Hubert Reyaarsberg streek het zachte, donkere haar van zijn dochter van het hoge voorhoofd weg.

„Zou je dat leuk vinden?”

Margriet behoefde niet lang na te denken. Ze rimpelde haar neusje in een niet te miskennen gebaar.

„Jakkes... nee, hoor!” zei ze ronduit. „Jullie hebben John toch. Ik vind het wel fijn op de werkplaats... om naar opa te kijken en naar alle mooie dingen die jullie maken... en naar de stenen, nou ja... kijken is leuk... maar het is er allemaal zo oud en zo donker. John vindt het fijn... ik niet, hoor!”

„O, ik dacht maar zo... omdat je zoveel van stenen weet,” zei haar vader tamelijk vaag.

Margriet was te jong om het te kunnen beredeneren, maar ze vond het toch een vreemd standpunt. Berustend haalde ze de schouders op.

„Och, laat dat kind toch,” meende grootvader goedig, hij voegde er half ernstig, half schertsend aan toe: „Ja, als we John niet hadden, was het anders...”

„En als jullie John niet hadden, kwam ik nog niet!” zei Margriet opstandig. Ze stak een onbetamelijk eind tong uit.

Aangezien haar moeder dit gesprek bijwoonde, kreeg ze prompt een fiks standje, omdat ze haar tong tegen grootvader had uitgestoken. Ze kon niet uitleggen dat ze niet zozeer haar kwajongensachtige daad had bedreven ten opzichte van haar grootvader als wel tegen de draai die het gesprek genomen had. Zo jong als ze was, had ze de ernst achter de woorden van de oude man gehoord en dat beviel haar niet. Margriet was er minstens twee weken niet toe te bewegen om de trap naar de werkplaats te beklimmen; zelfs de mooie nieuwe stenen interesseerden haar niet, evenmin als het gerepareerde

kleine gouden karretje dat uit het museum kwam en heel oud en bros was.

„Wat kan mij die ouwe rommel schelen!” zei ze uitdagend, maar later vond ze het toch wel naar voor grootvader, die altijd zo vriendelijk was en bovendien wilde ze de nieuwe collectie edelstenen toch wel graag zien.

Langzaam klom ze de hoge, brede trap naar de werkplaats op. De deur kierde open en een klein figuurtje gleed naar binnen. De oude heer Reyaarsberg keek verrast op.

„Ha, daar is Margriet weer!” Zijn ogen lachten. „Heb je de weg naar boven teruggevonden, mijn kleine Edelsteentje?”

Margriet reageerde niet op het liefkozende naampje, waaraan ze gewoon was geraakt sinds haar eerste schooldag. De onderwijzeres had haar schertsend zo genoemd en iedereen, Margriet inclusief, vond het aardig klinken.

„Ja, ik kom naar de stenen kijken!” Ze kwam nieuwsgierig dichterbij en ontdekte de nieuwe aanwinst in de platte bak die in vele kleine vierkantjes verdeeld was.

Ze bekeek de stenen met kritische ogen.

„Kattenogen... tijgerogen... zwarte maansteen!” wees haar grootvader aan. „Vind je ze mooi?”

„Nou... nee, niet zo erg,” zei Margriet aarzelend. „Ik vind stenen waar je doorheen kunt kijken... en die schitteren in het licht, mooier... deze is prachtig... hoe je ook draait... het licht draait mee!”

Haar grootvader keek naar de Mexicaanse wateropaal en knikte goedkeurend. Haar kinderlijke woorden raakten toch het hart van de kwestie. Margriet hield het meest van fel levende stenen, ze had er een uitgesproken goede smaak voor.

„Deze vind ik toch ook wel erg mooi!” Een spitse vinger wees een jadesteen aan van een zacht, warm doorgloed roze als van een bloeiende Japanse kers.

„En zo ziet een golfje er weleens uit... de zee!” verduidelijkte Margriet, ze wees op een stuk groen jade. „Maar een golf is doorzichtig... deze steen niet... maar ik vind 'm toch erg mooi.”

„Aan je smaak mankeert niets.” Grootvader tikte haar liefkozend tegen haar wang. „En nou heb je me lang genoeg van m'n werk gehouden.”

„Ja, nog even repeteren,” Margriet wees de stenen aan. „Dit is een eh...morganite... en dat een goudberyl... en dat is een vuuropaal... en dat is een esmerald.”

„Als je je lessen op school ook zo leert, dan krijg je een tien,” plaagde haar vader, die het gesprek zwijgend had aangehoord.

„En als ik me niet vergis, hoor ik mama roepen.”

„O ja... nou dag, hoor!” Margriet glipte de deur uit, ze hoorden haar in tomeloze vaart en met veel lawaai de hoge trap afrennen.

„Joe... hoe... mam, hier ben ik al!” Ze stooft de grote, modern ingerichte suite binnen.

Mevrouw Reyaarsberg had er altijd een ondeugend genoegen in als ze zag hoe verwonderd bezoekers keken, omdat ze in zo'n statig oud huis zeker niet zo'n aan de moderne eisen aangepaste ruimte hadden verwacht.

Mevrouw keek op toen Margriet binnenkwam.

„Ik kan er niet meer uit wijs! Weet jij hoe dit collier gezeten heeft?”

Als het erg druk was, dan hielp mevrouw Reyaarsberg haar man graag met het overrijgen van mooie colliers, waarmee onhandige eigenaressen geen raad wisten, want ook zulke opdrachten kwamen binnen.

„Jakkas, mam, wat een warwinkel!” Margriet gierde het uit. „Oh, je hebt het hele zaakje laten vallen, je mag niet jokken hoor!”

„Wel... ik...” Mevrouw Reyaarsberg wilde zich verdedigen, maar schoot ook onbedaarlijk in de lach. „Je hebt ook alles onmiddellijk door, klein aapje! Ik kon er niets aan doen, de kralen zaten nota bene in een kapot zakje en ik heb minstens een kwartier over de grond gekropen om al die kraaltjes en pennetjes bijeen te garen. Ik weet gewoonweg geen raad, ik krijg het niet meer goed.”

„O, jawel!” zei Margriet rustig, ze sleepte een stoel dichterbij. „Leuk, mam, we gaan fijn samen puzzelen. Ik ben toch klaar met m'n huiswerk en het weer is zo slecht, ik ga niet naar Stella.”

Stella moest het die middag zonder vriendin stellen en Margriet legde met eindeloos geduld de verwarde kralenrommel in het gelid, net zo lang tot het weer een behoorlijk geheel vormde.

„Geknoei!” zei John met een minachtend optrekken van zijn onderlip. „Mam, gaan we nog niet eten? Ik moet nog weg, hoor.”

„Nou, je wacht maar even!” Margriet hechtte handig een draad af.

„We zijn zo klaar, en al vind jij het nou geknoei... als de mensen het vragen moet je het doen... je kunt toch niet alleen de... de dikke karweitjes doen... je moet ook weleens helpen.”

„Zwam niet, kind!” bromde de toekomstige juwelier en goudsmid.

„Ik ga voor edelsteenkundige leren... denk je dat ik me later met ordinaire kralenkettingen bezighoud?”

„Je loopt bijna naast je schoenen, suffie!” treiterde Margriet. „Grootvader en vader... nou, die zijn zo bijzonder, dat de kranten en bladen soms over ze schrijven... maar jij weet helemaal niet of jij het vak zo goed zult leren... misschien ben je er wel te dom voor!” Als moeder er niet haastig tussen was gekomen, zou de moeizaam uitgezochte kralenwinkel voor de tweede keer op de grond beland zijn.

„Mammaaa...” gilte Margriet, met een geweldige uithaal. „Hij wil me slaan!”

„Hou jij dan ook je mond, naar wicht!” ziedde John.

„Schei uit... allebei!” Aldus het moederlijk machtswoord; ze trok John terug. „In ieder geval heb jij je handen thuis te houden, vlug aangebrande zoon!”

John mompelde nog iets van 'meiden die altijd voorgetrokken worden'. Toen ketste de deur achter hem in het slot en Margriet boog zich met hernieuwde ijver over de gebroken ketting, want schuldeloos voelde ze zich allerminst en ze ontweek mama's verwijtende blik liever.

HOOFDSTUK 2

Margriet en Stella van den Meeburg zaten samen op een bank in het park en repeteerden hun lessen. De zon scheen zo aanlokkelijk, dat Margriet met een diepe, wanhopige zucht haar boek liet zakken en tegen het stralende zonnetje knipoogde.

„Ik weet niet wie eindexamens uitgevonden heeft,” zei ze somber. „Het is je reinste dierenkwellerij!”

Stella geeuwde zo grondig, dat de tranen haar in de ogen sprongen en een voorbijlopend jongetje bewonderend 'Gossie!' zei.

„Kijk voor je, brutale aap,” zei Stella, waarop Margriet het uitproestte.

„Vreselijk, wat een gezicht! Geen wonder dat het kind van je schrok, maar ik begrijp wel dat je stoom af wilde blazen. Nee, ik kan niet zeggen dat ik zo tegen het examen opzie, al ben ik er niet direct zo dol op. Maar wie is dat wel?”

„In jouw geval zou ik me ook niet druk maken. Jou waait het allemaal wel aan!” Stella's stem klonk benijdend en bewonderend tegelijk. „Voor jou zal de doktersstudie ook heus niet te zwaar zijn... hoewel ik niet begrijp hoe je zo'n vak kiezen kunt... bbbrrr!”

„Dokters moeten er ook zijn.” Margriet schoot opnieuw in de lach. „Stel, kijk alsjeblieft niet alsof je een griezelig insect ziet... kan ik het helpen, dat het mijn ideaal is... ofschoon ik niet weet of ik dat ideaal ooit zal kunnen waarmaken... ik ben het wel van plan, maar ja...”

Ze hief met een sprekend gebaar haar smalle handen op.

„Och, waarom niet?” Stella vroeg het aarzelend. „Je hebt er de hersens voor en ze kunnen bij jullie thuis de studie bekostigen. Dat is toch het voornaamste.”

„Dat weet ik nog niet!” Margriet kraste met de teen van haar sandaal figuurtjes in de grindlaag en haar donkere ogen waren zacht en nadenkend. „Je bent nog geen goede dokter alleen omdat je de hersens ervoor hebt.”

„Zeg, kom me alsjeblieft niet met het grote woord roeping aan,” zei Stella laatdunkend.

„Een beroep dat je met liefde vervult en dat je echt met volle overtuiging gekozen hebt is toch altijd een roeping,” Margriets stem klonk heftig. „Maar om nu bij die goede dokter te blijven... het is toch wel een feit dat de ene dokter een veel fijnere intuïtie heeft dan de andere... aangeboren... voor een dokter wel een heel groot geschenk, maar dat ze allemaal over die gave beschikken... nee, dat geloof ik toch niet.”

„Ja, misschien heb je wel gelijk.” Stella klapte haar boek dicht en voegde er verlegen aan toe: „Maar dat heb je op elk gebied... feeling... dat is met... eh... met jullie John ook zo, zodra hij op die legendarische werkplaats is. Hij heeft het in zijn vingers... want zulke prachtige dingen als hij nu al ontwerpt... dat kun je niet leren, dat is een gave.”

„Ja, John zet de traditie voort!” Er vleugde een lichte, geamuseerde lach over Margriets gezicht. „Vader en grootvader zijn er zo trots op dat de oude zaak zal blijven bestaan. Wist je dat John doorgaat voor edelsteenkundige?”

Ze vertelde het achteloos, alsof ze niet wist dat Stella een zwak had voor John. Ze had er nog niet achter kunnen komen hoe John over de blonde, kwikzilverachtige Stella dacht.

„Nee, dat wist ik niet, maar het lijkt me wel erg interessant.” Stella zuchtte. Het was toch vreemd dat je, zelfs als je een jongen zo aardig vond als John, toch altijd het gevoel had voor een gesloten deur te staan. Dat kwam niet omdat John haar niet graag mocht, maar ze wist zelf niet wat het was, dat weten: Het wordt nooit iets tussen

John en mij. Ofschoon Margriet haar beste vriendin was en ze de meeste hartsgeheimen vlot uitwisselden, had ze over dat onderwerp altijd gezwegen.

„Och, ik vind het ook wel leuk om te liefhebben op de werkplaats,” ging Margriet peinzend verder. „Spelen met mooie dingen is altijd prettig en je doet een massa kennis op als je tussen al dat spul opgroeit.”

Stella keek naar de fijne gouden ring aan Margriets vinger, waarin een warme paarse alexandriet op een heel bijzondere manier verwerkt was.

„Die heb je toch zelf gemaakt?” vroeg ze.

Margriet kreeg een kleur en schoot in de lach.

„Dat is nogal aan de blufferige kant, hoor,” bekende ze. „Het ontwerpje is van mij. Ik heb grootvader verteld hoe ik het hebben wilde en welke steen ik wenste, maar ik heb de ring niet zelf gemaakt. Ik weet eigenlijk niet hoe dat sprookje in de wereld is gekomen. Ik denk dat ik eens gezegd heb dat het ontwerp van mij was. Je weet wel hoe zo'n verhaal dan verder rolt. Ik was ijdel genoeg om het zo te laten. Ik weet inderdaad wel iets van het vak af, maar kijk eens hoe fijn de ring bewerkt is, dat is vakmanschap uit de oude school, hoor.”

„Je ziet op een meter afstand dat de ring mooi en echt is!” zei Stella benijdend. „Jij hebt zoveel mooie dingen. Zo krijgt een ander mens ze in een heel leven niet bij elkaar. Je bent toch eigenlijk wel een echt verwend prinses, hoor, Edelsteentje.”

„Ik wist niet dat je me zo onmogelijk vond!” Margriet schudde haar donkergelokte hoofd. „Kom, Stel, doe niet zo mal!”

„Och ja, natuurlijk... doodgewone jaloezie, ouwe jongen!” Stella maakte een malle grimas.

Margriet was een schat, maar Stella kon er niets aan doen dat ze haar bij vlagen heftig benijdde om het mooie oude huis waarin ze woonde en de harmonische familiekring. Ze benijdde haar ook de statige grootvader en de legendarische werkplaats, waar zulke sprookjesachtig mooie dingen gemaakt werden. Margriet vond het heel gewoon dat ze bij haar ouders thuis mensen ontmoette waarmee een ander niet zo gemakkelijk kennis kon maken, mensen waarover je gretig las in krant of tijdschrift.

Margriet klapte haar boek dicht en stond resoluut op. Van leren kwam toch niet veel meer. Samen slenterden ze in de richting van de school.

„Wat hebben we er jarenlang op gescholden en wat zullen we 'm missen!” declameerde Stella met een weids armgebaar.

Ze maaide bijna het hoedje van de oude dame die haar passeerde, tegen de grond.

„Wel ja... schelden maar!” priemde het oude dametje vinnig. Ze schonk Stella een verachtelijke blik en gaf het mishandelde hoofddeksel een tik in de goede richting.

Stella's mond zakte open en Margriets wangen bolden uit van de met moeite bedwongen lach.

„Ze had het maar over het oude schoolgebouw, hoor,” zei ze troostend, want ze had nu eenmaal een zwak voor oude mensen.

„Oh!” Het oude dametje keek even beduusd, toen begon ze te lachen en ze zag er opeens jaren jonger uit. „Ja, die gevoelens schijnen door de tijd heen altijd hetzelfde te blijven! Succes met je verguisde school... je zult eens zien hoe lief de herinnering je later zal zijn!”

„Ze zal wel gelijk hebben,” merkte Stella op. „Maar nu wil ik alleen maar van school af!”

Samen slenterden ze het drukke schoolplein op. De middag ging kalm voorbij. Er lag een zekere matheid over de hoogste klas van de hbs. Margriet hoorde de stem van de lerares Nederlands als een kabbelend beekje op de achtergrond van haar dwalende gedachten. Ze volgde met dromerige ogen de vlucht van een verdwaalde bij die telkens dicht bij het geopende raam kwam en hardnekkig door het glas heen wilde. Margriet had dan ook letterlijk geen woord opgevangen van de tamelijk boeiende verhandeling over Frederik van Eeden. Ze zag niet dat de lerares in haar richting keek en ze zag evenmin dat de jonge vrouw voor de klas vragend in haar richting keek, toen ze zei: „Zelfs een kind kan me vertellen hoe de hoofdfiguur heette in zijn bekendste oeuvre!”

„Sufferd!” zei Margriet rustig en ze schrok heftig van het homerisch gelach dat opging. De lome stilte was verschrinkt het raam uitgeglijpt. Juffrouw Dupré hamerde met haar vuist op de lessenaar en probeerde tevergeefs de hilariteit de kop in te drukken. Margriet zat de dolgeworden klas te bekijken met zo'n blank-onschuldige uitdrukking in haar grote ogen, dat juffrouw Dupré het wel voor geraffineerdheid moest verslijten.

Juffrouw Dupré hamerde nu met een liniaal en langzaam ebde het lawaai weg, al rolde het gegriinnik nog verstolen langs de rijen.

„Zo... Reyaarsberg!” Als ze woedend werd, sprak juffrouw Dupré ook de meisjes bij hun achternaam aan, ze hadden het leren

beschouwen als een barometer. „Kun je nu werkelijk niets origine-
lers verzinnen dan in de tijd voor het eindexamen op zeer ongepaste
wijze de clown uit te hangen?”

Margriets fijne wenkbrauwen gingen omhoog in een verwonderde
boog.

„Ik weet niet eens waarom ze lachen,” verdedigde ze zich. „Het
mag dan niet passen, ik geef toe dat m'n aandacht... eh... even
afgedwaald was, maar zo'n misdaad is het nu toch ook weer niet,
om sufferd te roepen tegen een bij die door het glas heen wilde...
het beest heeft nou overigens van louter schrik de vrijheid gevon-
den!” Langzaam brak er een glimlach door op het boze gezicht van
juffrouw Dupré.

„Dan was er gelukkig sprake van een groot misverstand,” zei ze. „Ik
vroeg namelijk wie de hoofdpersoon was in Van Eedens bekendste
werk... je zei 'Sufferd'.”

„Oh!” stotterde Margriet verbouwereerd. „Ik wist het werkelijk
niet... het... het spijt me...”

Ze probeerde zich goed te houden, hikte benauwd en gaf zich ten
slotte gewonnen, want ze gooide haar hoofd achterover en lachte
tot de tranen over haar wangen rolden. De klas wist niet beter te
doen dan mee te lachen, je kon trouwens niet anders als Margriet zo
schaterde. Juffrouw Dupré keek het misprijzend aan, tot haar lippen
zich tot een tamelijk zuinig glimlachje plooiden.

Wat een kinderen! dacht ze ongeduldig. Die staan nu voor een eind-
examen... op de drempel van het leven... het mocht wat!

Ze had nu eenmaal een schamel ontwikkeld gevoel voor humor, de
arme juffrouw Dupré, die nooit had kunnen begrijpen dat ze daarom
zo vaak tot mikpunt van hun grappen werd gekozen. Margriet veeg-
de haar lachtranen af en ging rechtop zitten. De matte stemming had
plaatsgemaakt voor rusteloos gedraai en geschuifel met de voeten.
Het einde van het lesuur kwam als een verlossing. Stella keek naar
Margriet, die op haar lessenaar zat en jolig met haar benen zwaaide.
„Ik deed het heus niet met opzet,” betoogde ze tegen de klasgen-
oten. Ze geloofden haar niet. Margriets spottende ogen gaven mensen
die haar niet goed kenden vaak het gevoel dat ze overal een pretje
van maakte en ernstige woorden en kritiek als vervelende ballast
beschouwde.

Dat kan ze ook rustig doen, de zorgeloze ziel, dacht Stella vertederd.
Ze heeft zo'n heerlijk onbezorgd leventje. Ze kan zich niet voorstel-
len dat het ook anders kan zijn.

Ze dacht aan haar eigen ouders, die zo opgingen in hun eigen belangen dat ze vrijwel nooit thuis waren.

En als ze thuis zijn, maken ze ruzie, dacht ze wrang. Nee, ik ben er echt wel van overtuigd dat het leven niet louter zon is... maar Margrietje... ik geloof niet dat ze ooit ernstig of verdrietig is geweest... maar zo blijft het in geen enkel leven.

Ze slenterde het lokaal uit, maar bij het fietsenrek haalde Margriet haar in.

„Kon je niet even wachten?” vroeg ze verontwaardigd.

„Och, ik dacht: ik zal vast de fietsen halen!” Stella grinnikte. „Je hebt de verveling wel op de vlucht gejaagd.”

„Een van de vele misverstanden des levens!” zei Margriet plechtig.

„Zeg Stella, kom je vanavond bij mij werken? Veel gezelliger en dan kunnen we elkaar overhoren.”

„O ja, gezellig, zeg,” stemde Stella direct in. „Dan moet ik nu wel vlug naar huis. Vader en moeder zijn er vanavond niet, we moeten vroeg eten en als ik dan niet op tijd thuis ben, zwaait er wat voor me.”

Margriet vond het maar vreemd dat een vader en moeder die zelf nooit thuis waren, er zoveel lawaai van maakten als Stella een minuut te laat aan tafel kwam, maar ze zweeg erover. Het waren tenslotte Stella's zaken en ze wist dat ze er niet graag over praatte. Stella nodigde zelden vriendinnen uit, maar de enkele keer dat Margriet bij Stella thuis was geweest, had ze het er kil en ongezellig gevonden, zodat ze voortaan vanzelfsprekend Stella altijd maar bij haar thuis uitnodigde.

Margriet kwam tegelijk met haar broer aan.

„Geef maar hier je fiets. Je bent niet vroeg!” zei hij lachend. „Nee, zeg nou maar niet dat ikzelf ook laat ben, dat weet ik wel, maar ik kan er niets aan doen. Wat een gedoe zeg, zo'n keuring... over een poosje heb je een broer die landsverdediger is. Ik ben er niet dol op, maar het moet nu eenmaal.”

„Wat zal dat petje jou gek staan,” was Margriets plagend commentaar. „Draag je het op je neus of hangend aan een paar haren op je welgevormde achterhoofd?”

„Ach, zot kind!” mompelde John half lachend, half geërgerd. „Je kunt met jou ook geen serieus gesprek houden.”

„Och, wou je ernstig zijn?” Margriet stak haar arm door de zijne en wuifde naar de serre, waar haar moeder naar haar kroost stond uit te zien. „Daar zijn we al!”

„Al, zei je toch?” vroeg haar moeder laconiek. „Margriet, denk om mijn bloembedden, je trapt erin!”

„Jakkas, ik heb aarde in mijn sandaal!” Margriet stond met een sprong weer op het tuinpad, als een flamingo op één been en schudde het zand uit haar sandaal.

„Zo, wildzang!” Mijnheer Reyaarsberg trok zijn dochter op de stoel naast de zijne. „Wil je geloven dat ik iedere dag opnieuw je joyeuze entree met genoegen tegemoetzie?”

„O, wat een geluk!” verzuchtte Margriet. „Je bedoelt dat ik nooit op tijd ben en altijd gekke verhalen heb? Ik heb echt een prachthistorie voor je, paps!”

Margriet maakte het verhaal nog mooier dan het in werkelijkheid was. Ze vond het heerlijk, haar ernstige vader te laten lachen.

„Maar vanavond ga ik heel hard werken,” besloot ze braaf. „En Stella komt om me in het goede spoor te houden.”

Ze zag dat John even belangstellend opkeek, maar hij zei niets.

„Gaan jullie dan boven zitten,” verzocht mevrouw Reyaarsberg. „Foster komt vanavond.”

„Mogen we een kopje thee beneden komen halen?” vroeg Margriet.

„Stella is dol op beroemdheden en we hebben pas een declamatie-avond van hem bijgewoond, hij mag ons dus wel dankbaar zijn!”

„Als je in vredesnaam maar geen gekke dingen zegt,” bedong mevrouw, die haar dochters vlugge tong had leren vrezen.

„Komt Foster zomaar een visite afsteken?” Margriet had er in werkelijkheid niet zoveel belangstelling voor.

„Of zoekt hij weer een exquisite sieraad voor zijn Margootje?” Ze deed zo precies de stem en intonatie van Foster na, dat de familie begon te lachen.

„Je mag blij zijn dat grootvader je niet hoort,” plaagde John. „Hij staat zo op het decorum!”

„Jammer genoeg voor ons,” prevelde de onverbeterlijke Margriet. „Grootvader maakt een aartsvaderlijke indruk, maar het geeft niet, hoor. Ik zou hem toch niet anders wensen en ik vind zijn trots op de oude zaak zo aandoenlijk.”

Ze kon er niet verder over praten, omdat haar grootvader op dat ogenblik, rechtop en flink, het tuinhek openduwde en op zijn gemak door de tuin naar het huis wandelde. Margriet herinnerde zich hoe ze eens tamelijk verlegen gevraagd had: „Bent u blij, grootvader, dat John in de zaak komt? Ik vind u net een tovenaar... u tovert zulke mooie dingen tevoorschijn!”

„Of ik blij ben?” Grootvader had zo luid en gelukkig gelachen, dat het galmde. „Het valt niet mee om te moeten bedenken dat alles wat je in je lange leven hebt opgebouwd in gruzels zal vallen zodra je er niet meer bent. Het is voor mij een heel groot geluk dat zowel mijn zoon als mijn kleinzoon de oude naam hoog zullen houden. Er is niemand in ons vak... en ver daarbuiten... die onze naam niet kent!” Margriet had nogal bedenkelijk gekeken. Het leek nogal opschepperig, als je zoiets van je grootvader mocht denken.

Later begreep ze wel dat hij geen woord te veel had gezegd. Grootvader, die al jarenlang weduwnaar was, had zijn kamers op de eerste verdieping van het grote huis, maar gebruikte de maaltijden gewoonlijk met het gezin van zijn zoon. Hij trok er zich weinig van aan dat hij meer dan tien minuten te laat arriveerde en niemand nam het hem kwalijk.

„Opa, onze vrijbuiters,” zei John altijd. „Hij komt en gaat als het hem goed lijkt en wat een ander ervan denkt, laat hem siberisch. 'Je moet de dingen breed zien,' zegt hij altijd.”

„O, waarom zou hij niet?” Mevrouw Reyaarsberg was laconiek en had gevoel voor humor. „Mij kan het niet schelen wanneer hij komt, zo lang hij maar komt. Ik vind het erger wanneer hij gaat, want ik heb hem graag thuis en ik zorg graag goed voor hem. Hij is een juweel van een vader en grootvader, dat zul je misschien later pas goed beseften.”

„Ja, ik ben tamelijk laat,” mompelde de oude heer Reyaarsberg peinzend. „Maar rijkelijk vroeg voor Foster. Ik dacht er opeens aan, anders zou ik verder gekaart hebben. Foster is zo'n verdraaid eigenwijze vent!”

„Exqui... uise... sieraadje voor m'n lie... ievie Margootje!” kweelde Margriet. „Ik heb zo'n goede smaak, mijnheer Reyaarsberg... ik weet precies wat ik kopen moet!”

„En hij kiest altijd het verkeerde, maar koopt het goede, omdat vader en grootvader praten als Brugman, zolang, tot hij ten slotte zelf gelooft dat hij zo'n knappe jongen is,” vulde John grinnikend aan. „Gelukkig maar, want u zou niets kunnen maken tegen uw zin... iets lelijks.”

„Het hoeft niet eens lelijk te zijn, het sieraad kan bij een bepaald persoon bijvoorbeeld niet passen,” merkte Margriet op. „En Foster wil zijn bleekblonde Margootje behangen met sieraden die rammen van de lichtblauwe doorschijnende stenen, die helemaal niet spreken in haar geval.”

„Ja, zo is het,” gaf haar grootvader toe, met een vlugge blik naar zijn kleindochter. „Wonderlijk, zo onfeilbaar als jouw keus voor een bepaald type altijd is, snel en trefzeker. Dat verwondert me altijd weer. Wij, mannen, moeten altijd nog even zoeken, maar bij jou speelt de vrouwelijke intuïtie blijkbaar een grote rol.”

„Nu ja, ik vind de sieraden zelf ook allemaal zo mooi,” zei Margriet schouderophalend. „En dan gaat het allemaal vanzelf. Ik vind het een fijne liefhebberij, maar ik ben toch blij dat het mijn beroep niet behoeft te worden, hoor.”

Daarmee was voor haar het onderwerp afgedaan en reikte ze resoluut naar de schaal pudding om zich voor de tweede maal te bedienen.

Om halfacht arriveerde Stella, tegelijk met Foster, die zijn indrukwekkende beige auto vlak voor het tuinhek manoeuvreerde.

Dat is geen auto, maar een slagschip! dacht Stella ondeugend. Veel te mooi! Geef mij maar een lelijk eendje! De wagen is precies als zijn baas... te mooi!

Foster zwaaide het tuinhek voor Stella open en zo schreden ze gezamenlijk over het brede tuinpad naar de voordeur. Stella voelde zich niet op haar gemak en was zich hevig bewust van de uitgezakte schooltas die nonchalant op haar linkerheup steunde. Met een vlugge blik ontdekte ze John en Margriet, die voor het raam van de zijkamer hun nadering met belangstelling aanschouwden.

Foster werd in de hal begroet door Margriets vader en Stella glipte vlug naar boven.

„Hallo, Stella!” Johns ogen waren zo warm en vriendelijk, dat ze ervan bloosde. „En hoe vond je de beroemde man?”

„Te mooi... te indrukwekkend.” Stella haalde haar neusje op. „Alles waar te voor staat deugt niet.”

„Blijven we hier staan converseren?” vroeg Margriet ongeduldig. „We zouden gaan studeren, John. Ga nou alsjeblieft geen huizenhoge bomen met Stel opzetten.”

„Ga jij maar vast. Ik wilde Stella iets laten zien!” John trok Stella zonder meer mee.

Ze keek aarzelend om naar Margriet, maar die haalde glimlachend en berustend haar schouders op.

Stella keek vluchtig rond. Johns kamer was modern en gezellig. Ze bleef bij de tafel staan en voelde zich niet op haar gemak.

„Hoe vind je deze tekening?” John schoof een vel tekenpapier over de tafel naar haar toe.

„O John, wat prachtig!” riep ze spontaan. „Is het de bovenzijde van een ring en heb jij dat ontwerp getekend?”

„Ja, het is voor de eerste maal dat ik tevreden ben over een ontwerp,” gaf hij toe; zijn ogen gleden van de tekening naar Stella’s lieve gezicht.

„Het is precies vuurwerk,” fluisterde Stella en twee hoofden, een blond en een donker, bogen zich over het blad papier.

„Al die ragfijne pijltjes met die fijn gekleurde steentjes in een waterval eroverheen... ongelooflijk mooi! Is het voor Foster?”

„Voor Margoetje?” John schudde ontkennend zijn hoofd. Zijn ogen gleden peinzend naar Stella’s fijne gezichtje met de grote groenblauwe kijkers. „Nee, zo’n ring past meer bij een type zoals jij bent.”

Stella kleurde en haalde met voorgewende onverschilligheid de schouders op.

„Ja, dat kan waar zijn, maar voor ik ooit aan zo’n ring toe ben, heb ik waarschijnlijk grijze haren.”

„Och, zo overdreven kostbaar is hij nu toch ook weer niet!” John haalde de schouders op en legde de tekening weg.

„Je hebt nu eenmaal mensen, en ik erger me aan dat soort, die mooie dingen willen hebben om ze op te bergen. Als je ze niet draagt, dan leven die stenen niet. Zo voel ik het tenminste.”

„Ik zou ’m dag en nacht dragen,” zei Stella spontaan.

Margriet, die was komen kijken waar Stella bleef, zag de blik die John en Stella wisselden.

Dus toch... John houdt van Stella! dacht ze verrast. Hij is zo moeilijk te doorgronden, maar nu weet ik het door die ring. Ik weet zeker dat hij die ring voor Stella heeft ontworpen en dat zij hem later zal dragen... en Stella weet het ook. Ik ben er blij om.

„Stella, kom je?” vroeg ze laconiek. „Het wordt werkelijk tijd, als we nog willen werken, hoor.”

„Ja, ik kom.” Stella’s glimlach voor John was warm en stralend.

Later, toen Stella en Margriet tegenover elkaar aan tafel zaten, moest Stella toch nog even zeggen hoe mooi ze de door John ontworpen ring vond.

„Het is een beeld,” gaf Margriet gul toe, ze bekeek peinzend haar eigen ring. „Deze is mooi, maar die andere is zo... zo verfijnd, zo sprookjesachtig teer en mooi... echt iets wat je maar één keer maakt en dan met je hele hart.”

Ze boog zich naar Stella toe en legde haar hand met een dringend gebaar op die van haar vriendin.

„Ik weet wel dat ze me een luchthart-treurniet vinden, Stel!”
Haar stem klonk dringend. „Heel anders dan John... hij is altijd zo stil en ernstig geweest. Ik zou het verschrikkelijk vinden als hij zich illusies maakte. John mag jou zo verschrikkelijk graag... ik wist het niet zeker, tot ik vandaag zag hoe hij naar jou keek toen hij je die ring liet zien.”

Stella's hand lag heel stil onder die van Margriet. Het was alsof er over het hele tengere persootje iets lag dat mat en verdrietig aan deed.

„Het klinkt misschien erg mal,” zei ze ten slotte verlegen. „Je moest eens weten hoeveel ik voor John voel en eigenlijk zou ik me nu dolblij moeten voelen, maar dat is toch niet zo. Het wordt nooit iets tussen hem en mij. Vraag nou in vredesnaam niet waarom ik dat denk, want dat weet ik zelf ook niet. Ik... ik wou, dat het anders was, Margriet!”

„Och kind, je lijdt aan overgevoeligheid,” plaagde Margriet luchtig. „Up and down... dat is het normale verschijnsel van een eerste liefde!”

„Zou je denken?” Stella proestte het opeens uit. „Wat weet jij dat goed. Heb je het al eens bij de hand gehad, zeg?”

„O jawel... toen ik vijf was zwoer ik eeuwig trouw aan een buurjongetje dat even oud was.” Margriet grinnikte. „Hij hield erg veel van mij, tot ik op een middag in een boze bui een flinke emmer zand over zijn hoofd heb omgekeerd en hij gillend naar zijn mama rende. Zij vond me een stoute meid en ik zei heel brutaal dat ik haar niks geen lieve mevrouw vond en dat was het tragische einde van mijn jonge liefde.”

Stella zag het voor zich en sloeg dubbel van het lachen. Mevrouw Reyaarsberg, die juist binnenkwam met een blad waarop twee kopjes koffie en een schaalje koekjes stonden, schudde half lachend, half bezorgd haar hoofd.

„Ik dacht dat jullie zouden werken!” zei ze.

„Ja, mam, heus... dadelijk,” beloofde Margriet. „Ik vertelde Stella alleen maar even het droevige verloop van mijn eerste liefde... je weet wel... Tommy... die een paar jaar naast ons heeft gewoond met zijn ouders en zes zusjes... het was ook een verwend jongetje... geen wonder, met al die zussen!”

„En jij was een brutale kleine heks,” vulde haar moeder kalm aan, waarop Margriet verbouwereerd haar mond hield en Stella opnieuw in de lach schoot.

„Daar kun je het mee doen en als we onze koffie op hebben gaan we heus leren, hoor,” zei Stella.

Het was minstens een uur later, toen Margriet met een gebaar, boordevol weerzin, haar boeken van zich afschoof.

„Ik heb er genoeg van!” Ze geeuwde nadrukkelijk.

„Zou Foster al een keus gemaakt hebben?” vroeg Stella. „Hij is natuurlijk al weg. Ik had hem best nog eens willen bewonderen!”

„Foster... oh, maar die is er nog wel. Leer mij Foster kennen! Hij kan uren doorzagen,” beweerde Margriet. „Het zijn gewoonweg hele toneelstukken die hij opvoert. Vermoeiend maar amusant. De hele familie is altijd doodmoe als het bezoek erop zit.”

„Komt hij dan zo dikwijls,” vroeg Stella ongelovig. „Dan moet zijn vrouw wel een ongelooflijke collectie sieraden bezitten.”

„O ja, daar is ze dol op... en misschien een beetje op Foster,” het klonk zo cynisch, dat Stella haar verwonderd aankeek.

„Ik meen het,” zei Margriet hard. „Margot is een echt leeghoofd. Kinderen hebben ze niet waaraan ze hun geld kunnen besteden, maar dan zijn er toch nog wel betere dingen. Ja, het is misschien gek, als je als dochter van een juwelier zo praat, maar ik houd alleen maar van een paar mooie stukken, niet van zo'n ziekelijke neiging om sieraden te verzamelen.”

„Och, je kunt moeilijk oordelen over het leven van andere mensen,” zei Stella zachtmoedig. „Misschien zouden ze dolgraag kinderen hebben... ja, dat weet je tenslotte niet... en wat dat verzamelen betreft... de een verzamelt filmsterren, de tweede geboortekaartjes, de derde suikerzakjes, de vierde flesjes... of postzegels... en ga nog maar een poosje zo door! Van dat standpunt bekeken is het nog niet zo gek om juwelen te verzamelen en het is nog een goede geldbelegging ook.”

„Ja, dat kan wel zo zijn.” Margriet lachte een beetje verwonderd. „Nu ja, de hele familie behandelt hem tactvol... dat deden ze blijkbaar bij Van Reynsdael nu weer niet.”

Stella vroeg niet wie van Reynsdael was, want dat wist iedereen. De meest luxe, exclusieve juwelierszaak van de hele stad, er waren er nog vier zo, her- en derwaarts in de grootste steden. Met zaak beledigde je dit instituut net zo hevig als wanneer je het haute couturepaleis van een Franse modekoning met naaiatelier betitelde. In de etalage, streng afgesloten van de met verfijnde luxe ingerichte ruimte waar de cliënten ontvangen werden, lagen een of twee stukken van onschatbare waarde, dingen die thuishoorden in een paleis

of in een balzaal van een miljonairskasteel. Als er buitengewone sieraden ontworpen en vervaardigd moesten worden om als geschenk te dienen voor hooggeplaatste personen, dan kon men er zeker van zijn dat het een Van Reynsdael was.

„Zo goed als een Rembrandt,” had Margriet eens fel en boos gehoord. „Wat hebben ze meer dan jullie? Alleen de uiterlijke glans... en daarom komt er met buitengewone opdrachten nooit iemand anders aan te pas.”

„Jaloezie, Margriet,” had haar grootvader sussend gezegd. „Wij zijn tevreden met onze naam en onze cliëntele... die zijn de moeite waard. Ik misgun Van Reynsdael werkelijk zijn internationale roem niet, meisje. Van Reynsdael en zoon zijn werkelijk geniaal. Onze ontwerpen halen het niet bij die van hen, dat moet ik eerlijk toegeven. Wat ze maken, wat ze inkopen... het is werkelijk allemaal enig in zijn soort en ik heb eerbied voor hun flair en hun vakmanschap. Ik zou graag willen dat John daar minstens een jaar praktisch zou mogen werken. Je zou het niet zeggen, maar ze hebben nog wel degelijk zelf een werkplaats, en de zoon is een prima edelsteenkundige en geeft trouwens les aan de vakschool.”

„Een hele autoriteit!” Margriet had minachtend gesnoven. „Weet je nog de verhalen die Wim altijd vertelde? Een bulderbas... die Van Reynsdael!”

„En een fantast en een luilak... die Wim!” had haar vader laconiek opgemerkt. „We hebben Wim een half jaar als hulp gehad en hij heeft voor een jaar werk verknoeid.”

„Wat bedoelde je eigenlijk met 'Dat deden ze bij Van Reynsdael nu weer niet?'" vroeg Stella nieuwsgierig. „Is Foster daar ook klant geweest?"

„Ja, hij viel in handen van een heel deftige beheerder van het filiaal in onze stad. Pa en zoon Van Reynsdael staan namelijk niet zelf achter de toonbank... als ze daar tenminste een toonbank hebben. Zoon geeft les en ontwerpt en pa reist en beheert en koopt in en regelt alles. Enfin, die beheerder heeft Foster in deftige bewoordingen te verstaan gegeven dat de smakeloosheden die hij wenste door Van Reynsdael en Zoon noch ontworpen noch vervaardigd werden. Hij noemde het bazaargoed. Niet tactvol, maar daar kunnen Pa en Co natuurlijk niets aan doen.”

„Gunst, heet die zoon Co... Cobus?" vroeg Stella, ze rimpelde haar neus. „Een nette, maar onwelluidende naam, past niet bij de zaken!" Margriet gierde om het dwaze misverstand, ze boog zich over de

tafel heen en haar ogen dansten van pret: „Troost je, Stella, want via onze ex-bediende Wim weet ik dat de Co van Pa de fraaie en niet-alledaagse naam Aljoscha draagt, bij afkorting Joscha... bééldig hè? Hij heeft beslist een buitenlandse peetvader gehad.”

„Dat moet wel.” Stella begon haar boeken in haar tas te stapelen. „Och, wat doet een naam er ook toe! Ik... eh... ik vind John de aardigste naam die er bestaat... en zo zullen er wel volksstammen meisjes rondlopen die Koos en Piet en Jan de mooiste naam vinden die er bestaat. Het zijn in ieder geval goede Nederlandse namen.”

Toen de meisjes beneden kwamen, stond de bezitter van de mooiste naam die er voor Stella bestaan kon, haar op te wachten. Hij dacht dat het onopvallend was, maar de hele familie vond hem zo doorzichtig als glas.

„Ik... eh... ik moet nog een brief posten, ik rij zover met je mee,” zei John haastig.

Margriet keek het paar na, dat met de fietsen aan de hand de stille laan uitslenterde om het samenzijn te rekken.

Ik zou het fijn vinden als het iets werd tussen John en Stella, dacht Margriet. Ze passen zo goed samen!

Stella's woorden schoten haar te binnen. Ze huiverde in de koele avondwind.

„Ja, het is fris geworden, doe de serredeuren maar dicht,” zei mevrouw Reyaarsberg bezorgd.

Margriet sloot haastig de deuren, alsof ze haar gedachten kon buitensluiten. Het was niet door de avondwind dat ze gehuiverd had. Stella had soms van die wonderlijke ingevingen en het viel niet te ontkennen dat ze het meestal bij het rechte eind had. Nu ja, wat dan nog! Als Stella en John niet voor elkaar bestemd waren, zou er voor allebei wel iemand anders komen. Er was geen reden om zo overdreven te doen!

HOOFDSTUK 3

De warme zomerzon scheen fel op twee dappere wandelaarsters die tegen de zacht glooiende heuvels opklauterden, terwijl de meeste mensen amechtig een siësta hielden. Het was op het heetst van een heel erg warme zomerdag. Margriet en Stella maakten samen een trektocht door België en Luxemburg, waarvoor ze de toestemming